

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:		Zodpovedný redaktor:	Redakcia a vydavateľstvo:
Na celý rok	— 4 koruny — hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka	— 2 „ — „	páp. komorník.	sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
Na štvrt' roka	— 1 „ — „	Majiteľ a vydavateľ:	Rukopisy sa nazpak nedávajú.
jednotlivé číslo 8 hal.		JÁN MOLNÁR.	

Gazdovská prednáška vo Veľkých Bélicach.

Gazdovská prednáška o umelom (kunstvom) hnojive, na ktorú aj «Krešťan» svojich čitateľov upozornil, vydržiavaná bola dňa 8. decembra o 3 hodinách popoludni v školskom stavani vo Veľkých-Bélicach. Na tejto prednáške zastúpené holi nasledujúce obce: *Szolcsán* (občanov doviedol ctený pán *Babcsán*), *Chynorán*, *Nadlán*, *Szacsan*, *Szk. Hradište*, *Návojoc*, *Nitra-Nádas*, *Nagybélic* a *Kisbélic*. Iní, ktorí pre zlé počasie a ukrutné blato osobne prísť nemohli, zaujatosť svoju za predmet tejto prednášky vyjavili nám v liste, medzi týmito: Jozef Benyó kováč a gazda zo Szklenofürdő (stol. Bars) a gazdovský čitací spolok z Piešťan (stol. Nitra).

Táto všeobecná zaujatosť o predmet tejto prednášky núti nás k tomu, aby sme ju aspoň vo výfahu uverejnili tým cieľom, aby z toho poučili sa aj iní čitatelia nášeho «Krešťana».

Aby sa obrábanie roli malým gazdom vyplatilo, nevyhnutedelne potrebné je, aby sa pôda dobre obrábala, aby do nej sialo sa najlepšie semeno a aby každá poľná robota vo svojom čase vybavená bola. Takto potom pri dobrom počasí aj dobrú úrodu očakávať môžeme. Na svedomité obrábanie a poprávanie svojich roli malý gazda klásť má tú najväčšiu váhu,

Každá rastlina, mimo potrebnej vlhky odkázaná je na isté živné látky, aby sa zveladit, kvitnuť, ba ovocie, semeno donášať mohla. A tieto látky sú: fosforečná kyselina (foszforsav) dusík (légeny), draslo (kalium) a vápno. Samo sebou sa rozumie, že potrebné je, aby tieto

látky čím vo väčšej miere a v takom spôsobe sa nachádzaly, aby ich rastliny do seba ľahko vtiahnuť mohli, tým zdravšia bude potom rastlina a tým lepšie sa bude vyvíjať steblo, listie, ba aj semeno. Tieto štyri látky viac-menej nachádzajú sa v každej pôde, trafi sa ale aj to, že niektorá z nich v malej miere predchádza v pôde, alebo že sa v nej len ťažko roztopí, alebo že patričná rastlina z nej vyživí sa nemôže.

Ani na to nesmieme zabudnúť, že rastliny tieto živné látky ustavične do seba ľahajú a tak, keď bylinu zkosíme, s týmito malú čiastku aj týchto živných látiek vzali sme z poľa. Je síce pravda, že z poľa takto vziatú látku skrze maštalný hnoj zpiatky dáme do zeme, ale len v menšej čiastke, väčšia čiastka týchto látiek je odňatá a nikdy sa do zeme nevráti. Keď takto z roka na rok z týchto živných látiek z nášeho poľa odobierame, stane sa, že naše role tak budú využítkované, že i pri najusilovnejšom obrábaní nedajú nám očakávanej úrody. Prvá podmienka teda dobrej úrody je: *riadne a rozumné hnojenie*.

Aby jakákoľvek rastlina vyvinúť sa mohla, potrebuje: fosforečnú kyselinu, dusík, draslo a vápno. Vo vlasti našej draslo a vápno predchádzajú v každej zemi v dostatočnej miere, vyvíjajúc pôdu pieskovú. Dusík nahradiť môžeme skrze maštalný hnoj, alebo skrze zaočrúvanie dateliny, lucerny, zeleného hrachu, vyky atď. Fosforečnú kyselinu ale, na ktorú nuše gazdovské rastliny najväčšiu potrebu majú, ničim nemôžeme nahradiť, iba len s takým umelým hnojom, ktorý obsahuje v sebe fosforečnú silu.

Keď ale hovoríme, že ku zveladeniu gazdovských rastlín nevyhnutelne potrebná je fosforečná kyselina, s tým neideme to tvrdiť, že my maštalný hnoj považujeme za celkom zbytočný. Maštalný hnoj totiž nielen preto je potrebný, bo ním pôde dodávame dusík (légeny), ktorý nachodí sa zvlášte v hnojavke, ba skrze maštalný hnoj zem činime kyprou a ľahkou. Pýtame sa ale, v našich gazdovských pomeroch, ktorý malý gazda môže si dorobiť dostatočného maštalného hnoja? Na túto otázku každý gazda musí odpovedať, že veru dostatočného maštalného hnoja dorobiť nenie v stave. Keby ale aj malý gazda dorobiť si mohol dostatočného maštalového hnoja, gazdovským rastlinám ani v tom páde neni v stave dodať tolko fosforečnej kyseliny, koľko oni potrebujú.

Na jeden katastrálny hold t. j. na 160 □ siah jedno s druhým potrebujeme fosforečnej sily asi 24-26 kilogrammov. Pri datelinách ešte aj viacej. Ponevác ale v mierne zhnitom maštalnom hnoji *fosforečnej kyseliny* predchádzajú len asi dve desať-stotiny, ľahko sa dá vyrátať. že keby sme maštalným hnojom dodať chceli pôde aspoň 24—26 kilogrammu fosforečnej sily, museli by sme ho na jeden hold aspoň 120—150 metrických centov vyviezť, čo ale je vec nemožná. Z tohoto vídať, že keď aj naše role jedine len s maštalným hnojom jakokoľvek masťne hnojime, predsa nám nedonášajú takú úrodu, jakú by sme docieliť chceli. Aj to sa stáva, že klasové rastliny, teda žito, raž, jačmeň v náležite pohnojenej pôde bujne rastnú, polahnú a hrdzu dostávajú, kdežto keď sme k hnojeniu pôdy aj *superfosfát* upotrebili, tým to docielime, že bylina bude silnejšia, zbožie nepolahne a na-ledovne ani hrdza ho nenapadne. (*Superfosfát* je tá kompozícia kunstovného hnoja, v nejžto nachodí sa *fosforečná kyselina*.)

O užitočnosti *superfosfatu* mnohí veľkí a malí roľníci natoľko sú už presvedčení, že bez neho lepšiu úrodu ani neočakávajú.

Aby sme sa ale v *superfosfáte* nezklamali, musíme poznamenať, že v ňom predchádzajúca fosforečná kyselina len tak osoží rastline, jestli sa v zemi roztopí. *Superfosfát* je dvojaký. Jedon sa zhotovuje z kovov a druhý z kostí. Z kovov dorobený *superfosfát* k hnojeniu potrebuje sa preto, bo je lacnejší, ako *superfosfát* z

kostí. *Superfosfát* je 16, 18, 20%-ový, čo tolko znamená, že v jednom metrickom cente nachádza sa 16, 18, 20 kilogrammov fosforečnej kyseliny. Samo sebou sa rozumie, že čím viacej procentov fosforečnej kyseliny je v *superfosfáte*, tým je lepší, ale je aj o to drahší. Do jednoho uherskeho holda (120 □ siah) dost je 120 kilogrammov 16% *superfosfátu*, bár sú aj takí roľníci, ktorí do zeme tejto veľkosti aj 150 kilogrammov *superfosfatu* rozsejú. Jedon metrický cent 16% *superfosfatu* koštuje včul 8 korún. *Superfosfát* rozsieva sa rukou práve tak, ako zrno; siať sa musí, lebo v jaseni pred oračkou pod jasenné siatie, alebo zaseje sa na jar, keď sa sňah roztopil a zahrabe sa asi na 10—12 centimetrov hlboko do zeme obyčajnou branou.

Superfosfát predáva sa v 75, alebo v 100 kilových vreciach, pri čom za vrecia nič sa neplatí. Jestli ale dakto objedná si *superfosfátu* len 50 kilov, za každé vreco musí osobitne platiť 10 halierov.

Kto objedná *superfosfátu* na ráz celý železničný vagón, ten nič neplatí od železnice. Kto menej objedná, ako jeden vagón, ten musí zaplatiť železnicu. Radíme preto malým gazdom, aby si *superfosfatu* viacerí na ráz dali doviezť. *Superfosfát* rozsievať treba v tichom počasi, keď neni vetrov. Kto ku príkladu do jednoho uhorského holda zasiať chce 120 kilogrammov *superfosfatu*, nech hľadí, aby sa *superfosfát* v rovnakej miere po celej roli rozdelil. Z tej príčiny rozdelí aj rolu, aj *superfosfát*, ku príkladu na 20 čiastok a tak do 60 □ siah zeme zaseje 6 kilogrammov *superfosfátu*.

Upotrebovanie *superfosfátu* dobre sa vyplatí: pri klasových rastlinách, pri cukrovej a krmnej repe, pri zemiakoch, pri kukurici, ba aj vo vinohradoch.

Je ešte jedno umelé hnojivo a to sa menuje chilský liadok, alebo chilská sanitra (chili saletrom).

Rastliny vo svojom zraste, aby nezkrpately a chytro riasty, potrebujú mnoho dusíka. Tento potrebný dusík rastlinám dodáva: *chilská sanitra*.

Rastliny mnoho rázy zle sa vyvinujú zo všeľiakých príčin. Tu treba rýchlo pomahať, lebo keď sa obilie zakrpatí, už je pozde. Ako teda

vidíme, že naše siatie je riedke, žlté, slovom že je slabé, vtedy upotrebíme *chilskú sanitru*. Stáva sa aj to, že pod siatie upotrebili sme superfosfát a siatie je predsa mizerne, čoho to je príčina, že bolo snáď suché počasie a tak superfosfor pre nedostatok vlhky v zemi roztopí sa nemohol a preto ani neúčinkoval. V tomto páde siatu s chilskou sanitrou musíme prísť na pomoc. Chilskú sanitru zaoarať neslobodno, lež ňou rolu 2—3-krát posypeme, keď bylina už zošla a *keď na byline neni rosy*. Keby sme chilskú sanitru na siatie visypali, keď je ono následkom rosy, alebo daždu vlhké, vtedy by sme útle rastliny aj popálili. Z chili sanitry potrebuje sa na jeden uhorský hold pri klasových rastlinách 40—60 kilogrammov, pri zemiakoch, repe 60—80 kilogrammov. Jedon metrický cent chili sanitry koštuje 28—32 korún.

Pokusy s umelým hnojivom dokázaly, že upotrebenie superfosfátu a chili sanitry až veľmi sa vyplatí. Aby sme to dokázali, uvedeme len niektoré pády.

Tak na príklad Franc Konyakovszky farár v Šuránkach z *nehnojeného* holda dostal 9 krížov, z čoho mal 7 metrických centov prvej, 20 kilogrammov druhej triedy jačmeňa; na roli s umelým hnojivom hnojenej urodilo sa: 12 krížov, z čoho bolo zrna 11 metrických centov 70 kilogrammov prvej a 20 kilogrammov druhej triedy zbožia. Teda na roli umelým hnojivom hnojenej, bolo o 4 metrické centy a 70 kilogrammov viacej zbožia jako na tej, ktorá umelým hnojom hnojená nebola. Keď pri tom cenu umelého hnoja zrazíme, presvedčíme sa, že z holda umelým hnojivom popraveného o 61 korún 90 halierov bolo viacej užitku, ako z holda bez umelého hnoja.

Fridrich Rovara v obci Fél na nehnojenom holde mal 73 metrických centov zemiakov a na holde umelým hnojivom popravenom 102 metrické centy.

Gróf Königsegg v Pruskej na nehnojenom holde mal 197 metrických centov a na roli umelým hnojom hnojenej mal 257 metrických centov.

Henrik M. v Homorode na holde s umelým hnojom nehnojenom mal 53 metrických centov zemiakov a povedla na holde umelým hnojom popravenom mal 95 metrických centov zemiakov.

Mohli by sme ešte aj iné veľmi zaujímavé pokusy uviesť pofažne toho, že upotrebenie umelého hnoja jak veľmi sa vyplatí, dostatočné sú ale už aj vyšuvedené pády, aby naši malí roľníci dokladne presvedčili sa o veľkej osožnosti umelého hnoja.

Pritomne už aj málo je takých veľkostatkárov, ktorí by umelé hnojivo neupotrebovali. Aj malí roľníci dávajú sa už pomaly na upotrebenie umelého hnojiva, s tým rozdielom ale, že v jejich nádejách mnohorázy zklamani boli, lebo umelé hnojivo nie ako veľkostatkáry zadovážili si rovno z fabriky, lež skrze neznámych agentov, alebo kupovali si ho kde tu na vidieku v sklepoch, pri čom neráz náležite oklamani boli. Falošného umelého hnojiva dovážajú do Uhorska veľmi mnoho z Galicie. Toto hnojivo nezkušeným dedinským roľníkom predávajú potom za lacnejšiu cenu. Tak ku príkladu v *umelom* hnoji, ktorý sa *superfosfat* menuje, a najčastejšie upotrebuje, nachodiť sa musí najmenej 16% fosforečnej kyseliny. V tom superfosfáte, ktorý poľskí židia z Galicie dovážajú, nachodiť sa tejto kyseliny sotva 1 procent, ba neraz o fosforečnej sile neni v ňom ani stopy. Neni preto divu, že keď daktorý malý roľník len raz padol do pazúrov takého agenta, ktorý mu zfalšovaný tovar poslal a s ktorým na jeho roli žiadneho úspechu nedocielil, o umelom hnojive viacej ani počuť nechce, skrze to ale najviacej len sám sebe škodí.

Pre roľníkov, ktorí v nitrianskej doline neďaleko Veľkých-Bélic bývajú, umelé hnojivo vďačne obstará Velkobélický Gazdovský Kruh, jestli sa naň písebné, alebo, čo je lepšie, osobne obratia. List nech takto adressujú: *Gazdakör, Nagybélic*. Jestli sa umelé hnojivo hned vyplatí, vtedy vyše spomenutý Krajinský Spolok pri 100 korunách z ceny zpúšťa 3 koruny. Najlepšie je, keď sa pre jednu obec na raz celý vagon objedná. Pri menšom objednaní od každého metrického centa železničný dovoz koštuje aspoň 50—60 halierov, alebo aj viacej.

V cudzozemsku už od dávna znajú veľkú osožnosť umelého hnojiva a preto ho ročite spotrebujú na príklad v Nemeckej ríši 500 tisíc a v taliansku 120 tisíc vagónov. V Uhorsku oproti tomu potrebuje sa umelého hnojiva *len asi 15 tisíc vagónov*. Zaostali sme aj v tomto ohľade.

Nachodia sa aj takí malí roľníci, čo hovoria že keď sa umelé hnojivo upotrebuje, tam svine dochnú. Toto ale len hlúpi ľudia hovoria, rozumný človek takéto táraniny neuverí, bo jesto dosť takých obcí, kde ešte nikto nikdy umelého hnojiva nepotreboval a predsa tam vydochly všetky svine, tak, že ani jednej neostalo na pamiatku. Dúl na svine dovliekli k nám zo Srbska. Lež aj proti tejto nehode môžeme sa brániť, keď zavčas jary naše ošípané proti dúlu zaštepí k tomu povolaný zverolekár.

Shromaždenia Jednoty Katolíckeho Ľudu.

Svätý čas adventný príkladným spôsobom používajú horliví veriaci k tomu, aby Katolícku Ľudovú Jednotu v obciach, kde ešte nejestvuje, utorili a kde sa už nachodí, tam ju upevnili a jestvovanie jej pre budúcnosť zabezpečili. Týmto cieľom vydržiavajú sa po všetkých stranách ľudové shromaždenia, v ktorých ľud vždy viacej oduševňuje sa za Katolícku Jednotu, ktorej s každým týždňom vždy viacej členov pribýva. V mnohých organizáciach sriadené sú prednášky, ktoré sa každé dva týždne, patrične každý mesiac vydržiavajú.

Podarené ľudové shromaždenia predošlého týždňa vydržiavané boly v nasledujúcich obciach:

Liptótarnóc. Shromaždenie miestnej organizácie pod predsedníctvom správcu Ľudvika *Illetsko* uzavrelo jednohlasne, že utvorí katolícky čítací kruh. Členovia sa veľmi tešili kalendárom, Jednoty a osvedčili sa, že všetci a na vždy verní ostanú jej zástave. Katolícka Jednota má tu 70 členov.

Tótujfalu (stol. prešp.) Viktor *Adamcsa* horlivý kaplán v početne navštívenom shromaždení držal prednášku o účinkovaní Katolíckej Jednoty behom tohoto roku. Učiteľ Štefan *Dvorák* pri všestrannom schvalovávi prítomných rečnil o významnosti katolíckych ľudových škôl.

Suránka (stol. nitr.) Početní členovia Katolíckej Jednoty vydržiavali tu shromaždenie 8. decembra. Miestny správca za blaho ľudu neunávene pracujúci farár Franc *Konyakovszky* držal prednášku o Katolíckej Ľudovej Jednote

a slovami vrelej vdaky spomenul i jubileum grófa Ferdinanda Zichyho. Ku Jednote prihlásilo sa viacej členov.

Ďalšie shromaždenia vydržiavané boly v nasledujúcich obciach: **Szombathely**, **Szentgotthárd**, **Ikervár** (stol. Vas), **Nyögör** (stol. Vas), **Meszler** (stol. Vas), **Kőszegpatya** (stol. Vas), **Zemplénavásárhely**, **Nagyszitke** (stol. Vas), **Nagytimony** (stol. Vas), **Pozsonypüspöki**, **Sumony** a **Bánfa** (stol. Baranya). **Ujpécs** (stol. Torontál), **Kula** (stol. Bács), **Gyórszentmárton**, **Németszentpéter** (stol. Temes) **Pásztorháza** (stol. Vas), **Fehértemplom** (stol. Temes), **Halászi** (stol. Moson), **Rábakovácsi** (stol. Vas), **Czellödömök** (stol. Vas), **Kilyénfalu** (stol. Csik), **Egyházhetye** (stol. Vas), **Bécehely** (stol. Zala), **Letenye** (stol. Zala), **Léh** (stol. Abauj), **Palánka** (stol. Bács), **Belvárd** (stol. Baranya), **Esztergom**, **Magyar** a **Németkeresztes**, **Felsőkehely** (stol. Vas) **Ószalónak** (stol. Vas), **Városszalónak** (stol. Vas), **Máriafalva** (stol. Vas), **Rohonc** (stol. Vas), **Vasvár** (stol. Vas).

Preč s alkoholom (liehom)!

Amerika proti alkoholu. V Amerike je prísne zakázané, aby rodičia svojim deťom liehového (opojného) nápoja dali. Americké vzdelané ženy neužívajú liehového nápoja, aj mužom sa tam svedčí, aby pred ženami takého nápoja neužívali. V štáte Ohio a ešte aj vo viacerých štátoch skrze pijatiku svojho muža oškodená žena podľa zákona má to právo, že môže od dotyčného krčmára vynáhradu žiadať. V Amerike je už mnoho hostincov bez opojného nápoja. Krčma, ktorá u nás tak smutný zástoj hrá, je pred vzdelaným Amerikánom neznáma. Sú síce aj tam krčmy vo veľkom počte, takzvané salóny a bary, ale tie len najnižšia trieda ľudí, najviac len dovandrovaní navštevujú. Z majiteľov tých krčiem je 95 percentov cudzozemcov. Tieto krčmáry nepovažujú v Amerike vôbec žiadnej úcty; v lepšej spoločnosti ich netrpia a v niektorých štátoch sú z každého verejného úradu vytvorení. Na vidieku sú výmery nápojov (šenky) takrečeno neznáme. Veľká väčšina farmerov žije bez alkoholu, zkadial pochádza tá veľká verejná bezpečnosť. Mnohé obchodné, priemyselné, ako ako aj železničné spoločnosti len takých robotníkov zamiestnujú, ktorí sa celkom zriekli všetkého liehového nápoja, vyndúc z tej základy, že pri strojoch (mašinách) potreba je čistá hlava a istá ruka.

Ponevác sa v Amerike lieh neužíva tak ako v našich krajoch, preto je tam aj mravný cit o mnoho čistejší ako u nás. Tam v lepších spoločnosťach neoblubujú dvojsmyseľné výrazy, nefixirujú, nenasledujú na ulici ženskú. Americká žena či vodne, či v noci, v ktorúkoľvek hodinu sama môže ísť na ulici, ba i cestovať môže celkom sama od New-Yorku až do samého Sant-Franciska bez toho, že by ju dáka neprijemnosť stihla. Ten celkom voľný pohyb ženských by takrečeno nemožným bol, keby mužovia alkohol oblubovali.

Podobný život je aj amerických žiakov. O navštevovaní krčiem, alebo o kartovaní u nich ani reči. Americký žiak hľadá svoju zábavu nie v krčme, lež v telocvičných spolkoch. Žiacké spoločnosti žijú vo svojich domoch bez opojného nápoja a v tej veci ani pri slávných príležitostiach nerobia výnimku. Popri univerzitách nevoľno výmery nápojov otvoríť. V Cambridge, v tom veľkom universitnom meste, ktoré medzi svojimi sto tisíc obyvateľmi päť tisíc žiakov spočíta, niet vôbec ani krčmy. A žiaci nielen že bez alkoholu žijú, ale sú spolu aj najhorlivejšími bojovníkmi antialkoholického pohybu. Spolok tých žiakov, ktorí nepijú alkoholu (víno, pivo a všeliaké pálenečné nápoje), založený roku 1901. teraz 50 tisíc údov spočíta.

V Spojených Štátoch veľmi kvitúce tovaryšské spolky, ktoré už viac stotisíc údov spočítajú, povstali celkom na antialkoholickom základe. Od roku 1872. je tam už aj jedna mocná politická, takzvaná prohibicionálna strana, ktorá celou silou na tom pracuje, aby sa také zákony vynášaly, ktoré by zamedzily spotrebovanie alkoholu. Pri každej voľbe presidenta postaví tá strana i svojho kandidáta; pri ostatnej voľbe t. j. minulého roku už 251 tisíc 471 hlasov bola vstave posbierať pre svojho kandidáta.

Antialkoholické noviny vychádzajú v Amerike v 150 tisíc výtiskoch.

Spolok antialkoholických žien lanského roku mal tam vyše 350 tisíc údov.

Terajší predseda Spojených Štátov William Taft tiež neužíva liehového nápoja.

Preč aj u nás so zkazonským alkoholom! Nasledujme striezlivých a múdrych Američanov!

Franc Klein,
farár spišsko-richvaldský.

Zavraždenie missionára.

Akou zlostnou nenávisťou chovajú sa pohani proti rozširovateľom učenia Ježiša Krista, toho dôkazom je vražda, akú spáchali v auguste tohto roku na mladom missionárovi v Južnej Mandžurii. Missionár tento volal sa Peter Saffroy, roku 1877. narodil sa vo Francúzsku a od roku 1901. ohlasoval slovo božie v Mandžurii.

Ďalej od missionárskej stanice tohoto missionára vyučoval pohanov druhý missionár, ktorý bol chorlavý a Peter Saffroy 27. augusta vybral sa ku nemu na pomoc. Po železničnú stanicu Séping-kai viezol sa po železnici, tam, aby čím skorej prišiel ku chorlavému súdruhovi, sadol si na taligu o dvoch kolesách. Už asi pol cesty prekonal, keď z priekopy popri ceste vyskočilo šesť zbojníkov, ktorí strielali rovno na taligu, v nejžto sedel missionár. Jedna guľa chudinkovi trafila do hlavy a urazila mu mozgy. Neďaleko od miesta, kde sa toto stalo, maširovali práve vojaci, ktorí, ako slyšali výstreli, hneď ta utekali a chudiaka missionára našli bez seba ležať zcela dokrvácaného. Odniesli ho do najbližšieho domu a zavolali k nemu čínskeho lekára. Zbojníci, ako videli vojakov, utiekli. Keď chorlavý Pater Maillard, ktorému na pomoc šiel missionár Saffroy, dozvedel sa o tomto nešťastí, akokoľvek bol slabý, hneď sa pustil na cestu, ku fažko ranenému, dostal sa ale až o deviatej hodine večer ku nemu. Missionár Saffroy ležal bez pamäti a nepoznal nikoho. Pater Maillard dal ho odniesť do Tien-lingu, kde sa nachodil európsky lekár, ktorý hneď preskúmal raneného, ba sa vyslovil, že rana neni nebezpečná.

Začiatkom septembra začal sa lepšie cítiť ranený missionár, prichádzal ku sebe a poznal okolo neho stojácich, rázom ale nemohol hýbať ľavou rukou a nohou. Nasledujúceho týždňa bolo mu zas trochu ahšie, zdalo sa, že Boh vyslyší modlitby veriacich, ktorí sa neustále modlili za svojho duchovného otca. Dľa mienky na hlave raneného treba bolo previesť operáciu a z tejto príčiny preniesli ho do nemocnice milosrdných sestier v Tien-čine. Operáciu na ranenom previeli 10. septembra, nemohli ale oratovať život mladého missionára, ktorý 14. septembra odovzdal dušu stvoriteľovi svojmu

POLITICKÉ CHYRY.

Čo nového v politike ?

K rozriešeniu politickej krízy podujaté kroky aj v predašlom týždni nevedly k žiadnemu výsledku. Ministerpredseda terajšej vlády už aj grófa Jána Zichyho bol oslovil, aby prevzal utvorenie novej vlády, ten ale neodhodlal sa na túto úlohu. Vydržiavaná bola na to ministerská porada a z tejto vyslaný bol do Viedne minister okolo osobností kráľa gróf Aladár Zichy, ktorého jeho veličenstvo v dlhej audiencii blahosklonne prijal a sú aj výhlady, že politická kríza teraz rozriešená bude.

Zasadnutie snemovne.

Krajinská snemovňa 17. decembra vydržiavala zasadnutie, v ktorom predostrený bol krajinský rozpočet na rok 1910. a návrh o povolení indemnity.

Na výstrahu nášmu Iudu.

Skyčák a Blaho píšu v jejich novinách zas na poučenie pánom biskupom a na výstrahu nášmu Iudu, Je to čudná vec, že títo páni, ktorí sa ničomu neučili a aj z vlastnej škody učí sa nechcú, opovážia sa dakoho poučovať. To je tiež čudná vec, že práve tí píšu na výstrahu našemu Iudu, ktorých náš Iud najviacej sa má vystríhať, bo ho jednodajne hubia a zvädzajú. V poslednom čísle jejich novín Blaho a Skyčák píšu o Katolíckej Ludovej Jednote v obrazoch. Znevážil by chceli Katolícku Jednotu pred Iudom, najviacej znevažujú ale seba samých. Píšu, že sa katolíkom netreba organizovať, cirkevné majetky a katolícke školy nikto vraj neide odobierať. Iné luhaniny, ktoré Blaho a Skyčák píšu o katolíckom duchovenstve a o Jednote ani nezaslúžia, aby sme sa s nimi zaoberali. Sú to nepodvratné dôkazy toho, že Iudí čo takto píšu, katolícky Iud má sa varovať ako najnebezpečnejších nepriateľov svojich. Preč preto s jejich plátkom v nastávajúcom roku z každej katolíckej rodiny.

BESEDNICA.

Smrť Vrátniková.

Stál rozložený na pévných nohách, chrbát rovný, chvost svinutý, usné laloky visely mu ponad oči, jezatá jeho hlava vzdor bojovnému výrazu a netrpezlivému prítlumenému krochaniu bola sympatická, tak, že jedným razom získal si pochvaly všetkých prítomných.

Starý učiteľ osvedčený a na slovo vzatý to znalec

ochmatal jeho chrbát a lopatky a nechal ho kráčať pred sebou, pokyvujúc hlavou na znak spokojnosti.

— Čo si zaň dal, Karol ?

Karol usmial sa potuteľne, hladil bajúzy, nútil starca hádať.

— Za osemdesiat nebol drahý.

— Päťasedemdesiat — odpovedal víťazoslávne Karol — a flašu vína, ktoré sme vypili ako oldomáš s nájemcom majeru od Guľov, ktorý mi toho brava predal.

— Je z dobrého plemena — uisťoval učiteľ — vidím to na jeho rypáku a zavalitých kolenách.

Všetci Iudia v dome doprevádzali do chlieva brava, ktorý zastavil sa pred veľkou barinou, kde stekala tekúca hnojovka zo susedných stavísk a dážďová hnojová voda, ktorá zabraňovala prístup do chlieva. Vrátka polootvorené, ako by volaly brava, ktorý vetril slamu, ale odhodlane šliapal do blata až po kolena a po troch skokoch ocítil sa na čerstvej slame.

— Prekročil vráta — zvolal učiteľ — a na pamiatku tejto udalosti nazveme ho «Vrátnikom».

A večer, keď všetka domáca čelad bola pohromade, súc zvedavá pozrieť ho, javil vrátnik známky dobrého rozmaru. Krmné koryto nebolo ešte naplnené žrádlom, hustou miešaninou zo zemiakov a otrúb a už vrhol sa na slúžku. Vrazil hltave svoj rypák do šafla a chmátal o prekot hustú tekutinu z výhorných zemiakov a odpadkov chutných zelín. Ale ticho a vážne pil vodu, pomiešanú s otrubami a stekajúcu po dne nakloneného koryta.

Slúžka oprená o stĺp dperiec, pozorovala so záľúbením toto jeho pustošenie. Čas po čas popadla vidly, ktoré stály oprené o chlievik a premiechala husté kaluže.

Vrátnik žral veselo a hlučne dvíhal rypák a oči k nebu, aby mu žranie lepšie chutnalo a majúce chvost ľahko ovisnutý, zakrochkal na znak spokojnosti.

Už okolo pätnásteho októbra pustený bol Vrátnik na dvor medzi drúbež. Ako malomestský zmožní súkromníci a darmošlapovia, ktorí nechávajú sa živiť bez roboty; zvykol si aj Vrátnik potulovať a vyhrievať sa na slnci. Obzeral hneď v pravo, zase v ľavo, trhal svojim oškľivým rypákom kus trávy, suchal svoj chrbát o pne nahnilých stromov, chodil z jedného kúta do druhého, všade strčil ňuchák, zakrochkal a vyrýval rypákom udlávenú zem. Húf sliepok číhal na jeho priechod a tvoril, kráčajúc za ním cez dvor cudzopasný kráľovský jeho priechod. Keď rypákom svojim vyrýl kus zeme alebo hnoja, tu hřba drúbeže sbehla sa k nemu a chytila sa rozširovať ešte viac svojimi zobáky otvor diery, aby mohol si pohodlne hľadať si potravu.

Dobrý vrátnik snášal túto žravú bezostiechavosť trpezlivo.

Jako všetci skromní, ktorých život plyne bez starosti a výčtkov, tak žil Vrátnik spokojne a šťastne; málokedy sa zlobil, ale za to pribúdalo mu na sadle. Chrbát sa rozširoval na vidomočí, nohy zkrácaly sa

mu pod jeho bruchom, ktoré deň po deň sa zväčšovalo. Jeho rypák zdal sa byť menším, zmizol medzi širokými čelustami. Po čas krátkych zimných dní zmocňovala sa ho pri odpočinku ospalosť. Štítil sa svetla, ktoré preskakovalo v paprškoch úzkymi štrbinami dverí. Strčil sa vždy do kúta v chlieve, kde bola najväčšia tma a len zriedka dal sa vytrhovať, ledva v ten čas, keď slúžka mu prinášala žrádlo a volala na neho šuchajúc ho koncom palice:

— Hore, hore!

Nadišiel deň zabijačky. V izbe hospodárovej pri dubovom stole, na ktorom kúrilo sa z polievky, rozpradla sa rozprávka o tom, kedy sa má Vrátnik zaklať. Prvou starosťou bolo poďiavať sa do kalendára, aby sa videlo, či je mesiac priaznivý, lebo nič nieto tak nezdravého, čo každý bez toho vie, ako keď slánina a šunky krájajú sa v čas, keď mesiac schádza. Po určenej hádke usniesli sa na tom, že Vrátnik sa má zaklať na budúci týždeň.

Bolo mlhavé rano. Ťažké vráta chlieva zaskrypely vo vesajoch zle mastených. Traja chlapi sa objavili, niesli veľké koryto, ktoré položili na zem. V kúte dvora bolo pozorovať zlovestný kamenný brús otáčajúci sa v hmlu.

Jeden z chlapov vyliezol po rebríku hore do seníka a spustil dierou koniec povrazu a ostatok ovinul okolo trámu. A sostúpil na dvor a vrazil hlasom priltumeným:

— Či sú už nože pripravené?

— Ostré sú ako britvy — bola odpoveď.

Vrátnik spal, ničoho netušil. Služka musela tri ráz naňho zavolať. Konečne prebudil sa, otvoril viečka a vidiac kukuricu, obľúbenú to jeho krmu, ktorá sa sypala zo šatky služky, posadil sa, odhodil slamu, ktorá mu zakrývala rypák a vyšiel chytro von. Vonku ale kráčal voľným krokom, chrúpajúc jednu kukuricu za druhou, ktorá vábila ho až do kólne. Zastavil sa pred korytom, videl troch chlapov, ktorí ho očakávali, odstrčil svojim rypákom ničoho netušiac, ostre nabrúsené nože, ktoré za okamih — ach beda!... a počal ryť do zeme.

Učiteľ pokynul obom účastníkom, ktorí zohnutí chopili nešťastného Vrátnika za nohy a trhnúc ním prudko, prevalili ho na zem.

A medzitým čo obeť ich kričala, akoby chcela porúcať múry, jedon zo spiklencov strčil mu povraz do tlamy a jedným otočením ruky sviazal mu rypák.

Učiteľ obmatal prstom hrdelnú žilu a vrazil mu nôž až po črienky do krku.

Prúd krvi zbarvil ruku vražedníka. Vrátnik ani nemrknul, ani sebou nepohol.

Zatým prišla služka a držala po blízku neho veľký šochtár varenou vodou naplnený. Vrátnik pozrel ešte na ňu okom plných výčitek a zakrochkal utlumene:

— Tak ty!

V koryte vodorovno položenom, v ktorom penila sa vreľá voda, telo Vrátnikovo váľalo sa zo strany na stranu na troch povrazoch, ktoré otáčalo dvanásť silných rúk.

V okamžení koža zabitého brava počínala sa tu a tam belet pod škrabačkami, ktoré nemilosrdne behaly po jeho tele a odstraňovali skutinu po hustých chlpoch. Na povraz vysiacy priviazaná bola drevená kluka a prestrčená cez prerezané otvory pri kolenách. Pomaly, s veľkou námahou, lebo vrátnik bol ťažký, vytiahnutý bol až do polovice výšky ku povale. A medzitým, čo bezvládne kolembal sa vo vzduchu, niekoľko seký odťatá mu bola hlava.

*

Na večer pri sviňskom kare hlava Vrátniková bola umiestená na prostred stola a obložená listy petržlena. Vavrínová koruna zdobila jeho čelo ako v deň nejakej vífazoslávy.

Vo flašách perlilo sa víno. Syn rychtárov zaspieval pieseň, ktorá sostavená bola k zabijačkám a ospevovala veselý sviňský kar; ku koncu slávnosti povstal učiteľ a pripil na pamiatku Vrátnika.

CHYRNÍK.

Arciknieža Fridrich vo Zvolenskej. Arciknieža Fridrich dňa 7. t. m. prišiel do Véglešu, aby tam na svojom panstve poľoval na medvedov. Ku poľovačke porobené boly veľké prípravy.

Chýry z biskupstva košického. Opatrovňu pre chorých na suchoty utvorenú pod menom arcikniežata Jozefa za prítomnosti početného obecnstva 29. novembra odovzdal svojmu cieľu dr. Melehor Takács praelát praemonštratský. — Dr. Ján Dudek profesor university budapeštianskej 1. decembra držal prednášku o sekularizácii cirkevných majetkov. Všestranne chýrny učenec dokázal, že cirkevné majetky nepochádzajú od štátu, bo ako o tom i svetský dejepis svedčí, nábožní kráľovia, magnáti a iní Bohu oddaní ľudia v Uhorsku zakladali za prastarých časov biskupstva, kapitule, kláštory, školy, kostoly, nemocnice, fary a obohatovali ich majetkami. Tieto majetky teda odobraf nemá práva štát, ani žiadna moc na svete. — Kolo-man Thaly, bývalý krajinský vyslanec, ktorý mnoho písal o časoch Rákócziho, v svojom testamente 5000 korún poručil na pomník kniežata Franca Rákócziho II. — Potravný spolok kresťanských socialistov má posiaľ už 150 členov a v nastávajúcom roku začne svoje účinkovanie. — Licitácia ná movitosti nebohého kanonika Ondreja Pletényi-ho vydržiavaná bola 4. decembra. — Minister vojanských záležitostí nariadil, aby vojenski kňazi napozatým maširovali na koni. Každý dostane dva kone. Jedného pre seba a druhého pre cirkevné vystrojenie. — Ondrej Kozora praelát kanonik a mest-

ský farár, 30. novembra akožto v den jeho menin, pozdravený bol zo stránky veľa priateľov a známych. — *Varanno*: Tunajší horlivý farár Anton *Strasser* vymenovaný je za riadneho vicedekana, z ktorej príležitosti Jozef *Csöke* správca tunajšieho pánstva, ako predseda katolíckej obce pozdravil ho v sprievode veľkej deputácie. — Osvietený pán biskup dr. August *Fischer-Colbrie* vo *Varanno* nachodiaci sa kláštor nekďajších Pavlinov od grécko-katolíckeho biskupa Jána Vályiho kúpil za 20.000 korún a pod správou mnišiek zariadi tam ústav pre chorých duchovných na odpočinku. Tento zriedkavej otcovskej pečlivosti skutok osvieteného pána biskupa veľkú radosť spôsobil nielen medzi duchovenstvom, lež aj v kruhoch svetského obecenstva z tej príčiny, že tento kláštor nedostal sa do rúk židovských.

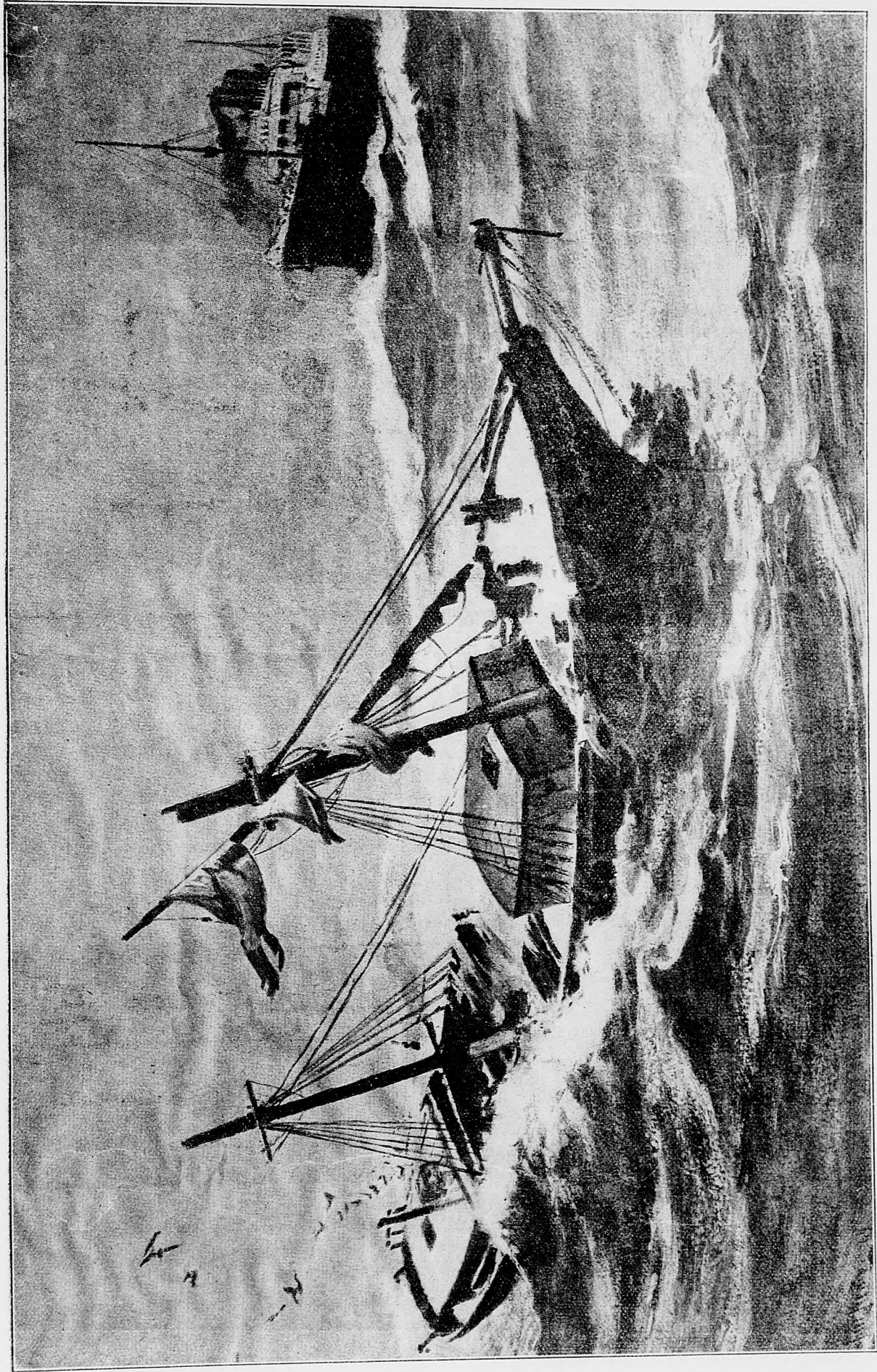
Chýry zo Spiša. V Hanušovcäch bol dňa 4. decembra t. j. v deň sv. Barbary zase odpust a síce v smrtnici, k sv. sviatostam pristúpilo 200 Iudí; kázeň mal farár richvaldský. — Poddirektor levočskej financie Florian Galbory sa dňa 23. novembra v Tokaji, kde na urlaub šiel, zastrelil. — V lesoch mesta Szomolnok zastrelil gróf Julius Keglevich dňa 20. novembra jedného veľkého medveda, ktorý poltrefa centa vážil. — Náš stoličný výbor dňa 21. decembra drží svoje riadne zimné zasadnutie. — Na uprázdnenú r. k. učiteľskú stanicu v Nemešanoch vyvolili slečnu učiteľku Mariu Mudry. — Podžupanský úrad našej stolice vydal v mesiaci novembri 98 cestovných passov. — V Podolínci sa spevokol utvoril, predsedom je Franc Spiritza farár, spev budú učí Ondrej Csuchrán a Ján Fabián Slovík učítelia. — V Levoči dňa 5. decembra Ján Lesniák z nepozornosti s flobertom svoju vlastnú ženu zastrelil. — Dňa 9. decembra v Magure veľmi pršalo, 10-eho znovu. Po veľkých sňahoch máme zase veľké blato. — Naše čarokrásne Tatry navštívilo teraz toho leta 15 tisíc osôb, z tých bolo 62 percentov Uhrov a 38 percentov cudzozemcov. Z Rakúska bolo 1860, z Nemecka 2852, z Ruska a Rusko-Polska 161, z Francúzska 58, z Anglicka 44, z Ameriky 47 a z iných krajín 97 hostí. Keď by v podtatranských kúpeľách život bol lacnejší, zaiste by sa počet hostí značne zväčšil. — V obci Szomolnokhuta bola dňa 8. novembra krásna slávnosť, ktorú samá obec sriadila k počte tamojšieho r. k. farára Jána Dörnera, z príležitosti jeho 25-ročného kňazského jubileuma. Farníci obdarili svojho duchovného, ktorý u nich od desiatych rokov účinkuje s prekrásnym kalichom, so srtieborným písobným nástrojom a so striebornými sviečnikami. Česť a sláva takým povdačným farníkom! — Veľmi zle pochodil v Kézmarku istý cudzí zlodej. Tamojší medovníkár Karol Hayde počul dňa 7. novembra asi okolo deviatej večer z pivnici svojej viacej razy isté rušanie sa. Potichu šiel dolu, zamykol pivnicu a dal zavolať policistu, ktorý zlodeja chytil a do chládku zaviedol. Ten dobrý vták ukradol tam mnoho svičiek a z inej pivnici zase niekoľko fliašiek vína. — Ludvik Čurjak farár v Hranoviciach (Szepesvéghely) vymenovaný je za dekana okresu šavnického. —

Vyznačený Ján Hritz je rímsko-katolíckym učiteľom v Kacvine. Náš osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy vo svojom tohoročnom obežnom 21-om liste znovu odporúča výborný mesačný časopis «Svätá Rodina», ktorý Anton Hromada r. k. farár v Bielompotoku (Orava) vydáva. Predplatná cena je na celý rok 1 kor. 60 hal. Taktiež odporúča sošit: «Cestovný Pas pre Kresťana» ktorý u toho istého farára dostať. Cena jedného výtisku je 15 halierov. S tým najpotrebnejším pasom do večnosti by sa každý kresťan mal zaopatriť. — Novobelského r. k. učiteľa Ladislava Kompanika vyvolili v stolici Békés (Borz-tanya) za učiteľa. — Vo Vybornej ukradol kočiš tamojšieho prisazného Štefaniho svojmu gazdovi, kým ten na svadbe bol, 250 korún hotových peňazí, jednu šparkassovú knižku na 1400 korún a veľa plátne. Zlodej už sedí v chládku. — V Magure bol dňa 13. novembra v noci tak veľký víchor, že niekoľko sto stromov s koreňami vytrhol, v niektorých obcäch aj ovocné stromy zlomil. — Okolo Sv. Martina bola u nás citlivá zima, o dva dni nastal odmák ale dňa 17. novembra v noci znovu napadol dosť veľký sňah.

Na čo obrátia katolícki kňazi svoje peniaze. Peter Schlegel kanonik biskupstva Győr, ktorý v tieto dni zomrel, v svojom testamente 50 tisíc korún nechal na všeliaké dobročinné ciele.

Smrť. Uhorský nádvorník, člen snemovne veľmožov gróf Ludvik *Apponyi* v noci zo soboty na nedeľu v palote na Andrásyho ceste po dlhšej nemoci zomrel. Zosnulý žil 60 rokov a bol majiteľom panstiev v obciach Kisappony a Nagyappony v stolici nitrianskej. V obci Kisappony roku 1884. postavil všeobecnú nemocnicu, v ktorej z väčša zdarma liečili chorých. Pozdejšie postavil 7-triedovú dievčenskú školu a útulňu, v ktorej deti zdarma vyučovali. Keď postavili Uhorské nádvorníctvo, on ostal nádvorníkom a v tejto hodnosti dostal veľa vyznačení.

Nový internát pre dievčence v Prešporoku. S detským domovom svätej Alžbety založený internát pre dievčence minulý týždeň slávoostne odovzdali svojmu povolaniu. Slávnosť sa odbyvala v pracovnej sieni internátu v prítomnosti protektorky detského domova arcikňazny Izabelly. Arcikňažna prišla na slávnosť so svojimi dcérami arcikňazkami Gabriellou, Izabellou a Alicou a so svojim synom arcikniežatom Albrechtom. Na slávnosti bola prítomná celá intelligencia mesta Prešporoku a sbor generálov a generálneho štábu tamojšej posádky pod vedením veliteľa vojenského sboru baróna Antona Winzora. V mene detského domova pozdravil protektorku predseda gróf Štefan Pálffy, načo žiačky zpievaly «Hymnu». V mene kniežata-primasa povedal reč biskup dr. Medard Kohl a hovoril o významoch ochrany dieťaťa. Zatým v mene ministra vnútra pozdravil Arcikňažnu hlavný dozorca štátnych detských útulní ministerský radca Pavel Ruffy, načo arcikňažna dlhšou ročou nový internát vyhlásila za otvorený. Slávnosť sa skončila s podravujúcou rečou jednej žiačky ústavu.

Opustená, ztroskotaná loď na mori.

Najstarší mešťan Žiliny. Po tieto dni zomrel v Žiline tamojší mešťan Ignác Adamica v 92. roku života svojho. Zosnulý bol známy čo výtečný stolár. Za pápežstva Gregora XVI. v 30-tých rokoch minulého stotia bol za čas vatikánskym stolárom v Ríme. Vyhotovil mnoho umeleckých výrobkov, ktoré nielen v Žiline, ale po celej krajine budily obdiv.

Vlamači v hostinci. V Dlhej (stol. oravská) 21. novembra v noci do hostinca Adolfa Tyrolera vlámali sa zloději. Škoda je dosť značná. Neznámych pachateľov žandári stopujú, ale dosiaľ bez výsledku. Domnievajú sa, že krádež spáchali miestni obyvatelia.

Jubileum učiteľa. Duchovenstvo a učiteľstvo radnanského dekanátu dňa 24. novembra slávil v Bobote 60-ročné učiteľské jubileum Jozefa Gažu, bývalého učiteľa v Dolných Motešiciach, nateraz žijúceho na odpočinku v Ilave. 79-ročného učiteľa prítomní kňazovia a učiteľia privítali so srdečnými ováciami. Jubilárna slávnosť začala sa so sv. omšou, ktorú slúžil dekan Anton Czeizel. Potom sa išlo do domu tamojšieho organistu. Tu odspievali «Hymnu», načo dekan Czeizel povedal reč, v ktorej peknými slovami nastínil jubilantove zásluhy, ktoré si počas svojho dlhoročného učiteľského účinkovania získal, Školdozorca stolice trenčianskej Michal Koszka zmienil sa za tým vzletnými slovami o zásluhách jubilanta a o jeho dobrosrdečnosti. V mene učiteľstva radnanský organista Ján Brzobohatý vrelými slovami lúčil sa od starého kollegu a odovzdal mu zlatý prsteň na znak lásky učiteľov. Medzitým prečítali aj listy nitrianskeho pána biskupa a cirkevného školdozorca v ktorých sa od jubilanta odebrali. Potom nasledoval spoločný obed, na ktorom odznelo veľa zdravíc.

Obeť prhkého hnevu. Krajčírsky majster Kulišek v Trenčíne minulý týždeň poslal svojho učňa Vincenta Vaculu rodom z Drietomy kúpiť slaninu. Majster zbadal že chlapec slaninku nedoniesol od toho udenára, kam ho majster poslal, na čom sa tak nazlostil, že nešťastnému učňovi pichol nožom do brucha. Chlapec od bolesti vykrikoval, vybehol na ulicu, tam si vytiahol nôž z rany, ale aj naskutku klesol. Zniesli ho do nemocnice, kde mu hlavný lekár nemocnice dr. Martiny brucho operoval.

Pomylená svätba. Z Prešova (Eperješ) píšú, že v obci Sárosujlak u tamojšieho rvehtára Jána Turmana bola svätba. Mládenec Andrej Šerezán so svojimi kamarátmi zavítali do svatobného domu a tam začali vystrájať nezbedy. Domáci gazda ich najprv napomenul, pozdejšie ich ale hostia vytiskli z domu. Šerezán začal strieľať z revolvera. Nato rychtár vzal flintu, vyšiel za mládencami a strelil do nich. Jedna guľa tak nešťastne trafila Šerezana, že naskutku zomrel. Žandári rychtára zatkli.

Ušiel kupec. Krémár v Zuberci (stol. oravská) Móri Berger zanechajúc veľa dlžôb ušiel do Ameriky.

Najstarší kapitán armády. Koncom tohoto mesiaca opustí službu najstarší kapitán spoločnej armády Anton Troszt, ktorý 55 rokov strávil v aktívnej službe.

Troszt sa roku 1834. narodil vo Fraštáku (Galgócz, st. nitrianska) a roku 1855. nastúpil službu pri 5. husárskom pluku. Roku 1866. sa jako strážmajster súčasnil vo vojne v Taliansku a dostal medailu hrdinskosti prvej triedy. Pozdejšie sa dostal ku jazdeckej telesnej stráže a čo takýto do dvornej služby. Od tých čias kráľa odprevadil takmer na každé manévre. Roku 1884. bol vymenovaný za poručíka. Z príležitosti svojej 50 ročnej služby dostal od kráľa rang kapitána a súčasne i čestnú šablu.

Obkradly skriňky pre milodary. V Trstenej koncom novembra za jeden deň aj dvakrát sa vlámali zloději do kostola a opovážlivým spôsobom ozbíjali skriňky pre milodary. Jedného zobráka v ten istý deň pristihli, keď kradol peniaze z takejto skriňky a veľké je podozrenie, že aj ostatné skriňky on vylámal. Žandarméria pri tom všetkom energične hľadá zlodějov, lebo sa vlámanie v tomto roku štyrirázy opakovalo.

Šarlach a tyfus. V Podbjeli (stol. oravská) tieto dni vypukol šarlach a tyfus. Vrechnosť porobila všetky ochranné poriadky, aby sa rozširovanie týchto nebezpečných nemocí zamedzilo.

Sošité srdce. V nemocnici francúzskeho mesta Ruen tieto dni previedli mimoriadne ťažkú a nebezpečnú operáciu. Jeden ženatý tkáč, otec štyroch dietok si pre rodinnú zvadu chcel odobrať život a strelil sa do srdca. Naskutku ho zaviezli do nemocnice. Tam službu konajúci lekár Cernet riekol, že niet nádeje, že by tkáč zostal pri živote, ale práve preto, poneváč ľudský život aj tak nestaval na kocku, rozhodol sa, že na tkáčovi previede opovážlivú operáciu. Guľa celkom prerazila ced srdca a tak predná, ako aj zadná stena srdca bola prerazená. Lekár Cernet predovšetkým otvoril prse človeka, vyňal z neho srdce a i prednú i zadnú dieru na srdci sošil. Operácia trvala za tri štvrté hodiny. Potom vložil srdce na miesto a ranený človek je dnes už natoľko lepšie, že sa iste vylieči.

HOSPODÁRSTVO.

Zo strediska kresťanských potravných spolkov.

Krajinský organizátor kresťanských spolkov Franc *Dávid*, v poslednom čase utvoril nasledujúce kresťanské potravné spolky:

10. *Kolozsvár* kresťanský potravný a zcenujúci spolk. *Predseda*: Dr. Jozef Szekeres farár. *Správa*: Krištof Novák, Ján Balog, Ján Adorján, dr. Michal Bochkor. *Dozorný výbor*: Predseda: Jozef Beke, Karol Sipos ml.

Ignác Nagy, Ján Horváth, Ján Blázi, Dionis Szabó, Georg Togorán, Jozef Simon, Michal Faklószy, Anton Mezcek, Leopold Jelinek, Alexius Bagos, Ján Mamoszky, Karol Florian, Jozef Fülöp. *Knihvedúci*: Edmund Bidlo. *Pokladník*: Ján Balog. *Zápisník*: Karol Simon. *Pravotár*: Dr. Blažej Biró.

11. *Lednic* a okolie kresťanský potravný a zcenujúci spolok. *Predseda*: Pavel Chudada. *Správa*: Michal Haz, Imrich Egly. *Dozorný výbor*: Predseda: Štefan Miesko farár. Členovia: Mikuláš Majerko, Ciril Matus, Matias Majerkó, Pavel Sztanyo, Klement Balázs, Imrich Sztanyo, Imrich Karasz. *Knihvedúci*: Štefan Miesko. *Pokladník*: Štefan Hudada.

12. *Karkócz* kresťanský potravný a zcenujúci spolok. *Predseda*: Ján Sztrelka okresný notár. *Správa*: Anton Drgon, Michal Drgon, Pavel Bucskó, Imrich Czepkó. *Dozorný výbor*: Predseda: Štefan Bucskó rychtár. Členovia: Ján Bucskó ml., Štefan Vozar, Jozef Baros ml., Jozef Tomovics, Pavel Štefik, Jozef Proszman, Jozef Daniel str., Ján Szeleczky, Michal Blazsó, Georg Lukacsovics, Ján Lukacsovics, Michal Putera, Štefan Balis ml., Martin Komarnanszky, Jozef Komarnanszky. *Pokladník*: Ján Bucskó str. *Knihvedúci*: Alexander Urbán učiteľ.

13. *Ládbosbánya* kresťanský potravný a zcenujúci spolok. *Predseda*: Béla Szépi farár. *Správa*: Ján Smit, Ján Süveges, Ján Csórik, Ján Breháitia grécko-katolícky duchovný. *Dozorný výbor*: Predseda: Ján Rád okresný notár. Členovia: Alexius Sendrestan, Jozef Pap, Franc Pap ml, Ján Pap, Ladislav Morosan, Jozef Vigh, Jozef Bihari, Julius Hail učiteľ, Anton Straka, Ján Lári grécko-katolícky učiteľ, Michal Tiez, Alexa Pap, Florenc Skot. *Pokladník*: Ján Pap. *Knihvedúci*: Julius Hail.

Z tejto príležitosti úctive prosíme všetkých vodcov kresťanských, aby v obciach svojich k obrane ľudu zakladali potravné kresťanské spolky a v tejto záležitosti obrátili sa na krajinského organizátora kresťanských spolkov pána Franca *Dávida* (Budapešť, IX., Bakács-plac číslo 1.), ktorý každému s najobširnejším vysvetlením s obratom pošty a čo najochotnej posluži.

O dochovávaní drúbeže.

Na veľkú ujmu našich hospodárov je, že dochovávaní drúbeže nevenuje sa u nás toľko pozornosti, ako v západných krajinách; je síce pravda, že nachádzajú sa jednotlivci, ktorí sa všemožne o to starajú, aby svoju drúbež zlepšili, čo sa im aj natoľko podarilo, že po výstavách dostalo sa im uznanie alebo vyznačenie, ale krem vyznačenia nič iného neobsiahli za svoje ustávanie.

Kto je s týmto spokojný: dobre; ale kto by aj nejaký groš rád dostal z drúbeže, ten nemá sa len o to starať, aby svoju drúbež zlepšil, ale aj o to, aby si ju aj celá obec, ba celé jeho okolie zlepšilo. Že len tak sa dá očakávať z drúbeže stály, istý dôchodok, keď sa ona v celom okolí múdre dochováva, to uzná každý, kto vezme od ohľadu obchodné zvyky; jedon kurý dvor nerozhýri sa v kupeckých kruhoch; ani pre niekoľko kusov drúbože, ktoré sa v jednom gazdovstve na predaj môžu dochovať, nedojde veľkokupec, aby ich mohol odkúpiť, taktiež ani jednotlivcovi sa nevyplatí s 10—20 kusmi drúbeže do ďalšieho mesta na trh vybrať.

Aby sa dochovávaní drúbeže väčšia pozornosť venovala a tak, aby sa jednotlivcom príležitosť poskytla zaopatriť si také fajty drúbeže, ktoré sa u nás daria, ministerstvo orby zariadilo v zkušebných staniach pri hospodárskych školách kurince, z ktorých je možné zaopatriť si plemeno, o ktorom aj hospodárske spolky dajú vývod.

Ministerstvo orby už dávnejšie urobilo teda začiatok a teraz závisí len od obecnstva, aby sa chov drúbeže u nás ujal. Nech sa odhodlajú rozumnejší gazdovia a učelia a nech idú dobrým príkladom vopred. Teraz sa im netreba obávať, že zakúpia si takú fajtu, ktorá sa v ich okolí nemôže dať a nadobudnutím novej fajty, že sa darmo uškodia. Ministerstvo orby nezariadilo tie kurince na špekuláciu, ale na to, aby si obecnstvo len také fajty zaopatřilo, ktoré sa tu daria.

Teraz sa už nebude treba starať o nové cudzie fajty, máme doma vyprobované; potrebné je len obrátiť sa na najbližší hospodársky spolok a požiadať ho, aby nám buď poradil, alebo zaopatřil tú lebo onú fajtu a potom treba tak ňou zachádzať, ako sa to naloží.

Ku hospodárskym spolkom v patričnom okolí preto je najvýhodnejšie sa obrátiť, lebo tie znajú najlepšie vlastné okolie a vedia, ktorá fajta sa v ich okolí najlepšie môže dať, taktiež preto je dobre sa knim obrátiť, že keď spolok koho odporučá, ľahšie mu je dostať aj dobrú fajtu a prípadne môže dostať aj ústne návod, ktorý by sa pri vypisovaní snád tak ľahko ani nedal porozumeť.

DOPISY.

Z Rovisla (šárišská stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohoto dopisu v našom mi-
lom «Kreštane».

Naša neďaleko Ďormotov ležiaca obec svetu je
veľmi málo známa. Preto ale obyvateľstvo tunajšie zo

Nech vám slúži na známosť,

že proti nácthe, zachrypnutiu a z šlajmovaniu zvlášte vitečný liek je Fellerov Elsafluid. Ktokoľv k trpi na boľenie pŕs a hrdla liek tento utšuje kašeľ a občerstvuje trpiaceho. Tuct an próbu 5 korún, dva tucty 8 kor. 60 hal. posiela franko lekárnik Feller Stubica, Kostolná-ulica č. 18. (záhr. stol.)

statočných členov pozostáva. Krivonosných tu neni. Jedon bol otvoril gšeftík, ale keď nikto nešiel k nemu, sobral svoje krámh, v nočnú chvílu nám päty otrčil. Občania tunajší sú poriadni ľudáci. Ani judáška mzda, ani čertova tekutina, človeka ohlupujúca nemá u našich občanov vzácnosti. Je tu jedna zlá obyčaj, a síce tá, že u nášho notáriusa rychtári v nedeľu pod spievanou pobožnosťou trávajú čas v písárni notárskej. Už pán kaplán dosť ráz vystúpili proti tomu, ale bez výsledku. My myslíme, že keď je kázeň a spievaná sv. omša, poriadny kresťan v kostole má byť. Keby mňa chceli za rychtára zvoliť, vopred bych si to vyprosil a vyjednal, abych pre ten úrad nemusel byť ukrivdený na duši. Ináče riadnou kolajou ide tunák všetko.

S Bohom

Ján Veršek.

Z Velkych-Topolčian.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kresťane».

Radosťou naplnila naše sedliacke a remeselnické srdcia tá zvesť, že pri najbližšej stoličnej voľbe všeobecnej náš pán hlavný slúžny bude zvolený za člena sirotskej sedrie v Nitre. To bude aj preňho tichší život. Prajeme mu tam dlhé a pokojné panovanie.

V našom okrese až dvaja liberáli si brusia zuby, že vystúpia za ablegátskych kandidátov pri najbližšej voľbe na krajinských poslancov. Páni liberáli, vaša námaha je taká: reči sa hovoria, a chlieb sa jje. My chceme mať len ľudáka, nech biedny ľud nebeďáka. My poriadni kresťania sme neni kepienkari, že pred 3 rokami sme hlasovali na ľudáka a teraz by sme liberálom mali dať hlas. Žiaden z nás neni taký mamlas.

Bohužiai, už sa našlo dakoľko kulifajov medzi nami, ktorí za čertovicu a za judášku mzdu aj na liberálov hlasovali. To sú takí ľudia, že by za čertovú tekutinu aj ortel svojej smrti podpísali. Dobré s nami a čo je liberálne, odíď preč! S Bohom

Michal Ringový.

Z Naglic.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kresťane».

To je už pravda, že tak ľahko nenajde človek poriadnejších ľudákov-kresťanov, jako sú v nagliciach. Tu sa ešte aj ženičky starajú o obecné veci a to veľmi prajným a chvalitebným spôsobom. Nedávno som bol

za kmotra a keď sme prišli do siene, kde kútnica ležala a pýtali sme sa, či má chlapca, alebo dievča. Ona odvetila: Chvála Bohu chlapca mám, tá drahá ľudová strana kresťanská zas bude mať o jedného voliča viacej, nemre-li. To je už potom poriadne smýšľanie u kresťanskej osoby. Vstúpte už raz do seba za pálenkou bažiaci liberáli, nasledujte hlas svedomia, hlas povinnosti aj v poitike. Však kedysi aj z toho budete počet skladať, ako ste sa pri voľbách chovali, či ste svojim podlým hlasovaním tej drahej a bohu milej ľudovej strane jamu nekopali. Nech žije ľudová strana, nech žijú poriadni ľudáci, preč so zradcami ľudových zásad, preč s nástupcami Judáša! Boh žehnaj všetkým sľubu krstnému verným katolíkom.

Ján Porek.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kresťan»-a!

Rozmary a žarty.

Dobrá krava veľa mlieka dáva. Stará Krákorica predávala kravu na trhu a hovorila ku kupcovi:

— Kúpte si tú kravu, dobrá krava, veľa mlieka dáva...

Kupec prezeral kravu, omakával ju na všetky strany, konečne preriekol:

— Počujte, a koľko mlieka dáva táto krava za deň?

— Nuž — odpovedala naša stará Krákorica — tá krava dá denne osem litrov mlieka, ale ja predávam od nej denne 20 litrov!

*

Každý ináč poníma svet. Pod istou jabloňou vyvalovalo sa viac osob. Jedon učenec, jedon kupec, jedon žiak, jedon zalúbený mladík, jedon fíškál a jedon klamár. Zrazu povstal víchor, potriasol jabloňou, pričom spadlo niekoľko jablák, tak, že sa každému jedno dostalo.

Učenec zdvihol jablko a prezeral ho, akú zmenu učinil pád na ňom.

Kupec ho predal.

Žiak ho zjedol.

Zalúbený mladík zanesol ho svojej milenke.

Fíškál zapravotil majiteľa pre ľahký úraz telesný.

Klamár zanesol jablko majiteľovi jablone, obznámil sa s ním a o pol roka doniesol ho o celý majetok.

**Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hneď**

Beretvás-pastille

ktoré za desať minút zastavia najtuhšs
migrén-hlavy bolenie. — **Cena K 1.20.**
Lekármi odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekarni!

Dorába Tomáš Beretvás, lekárnik Kispest. Pri 3 škatulkách
zasielka franco..

«Schicht-mydlo» (známka jeleňa) šíri sa chytro po širokej ploche, preniká tkaninu a čistí preto chytro a dôkladne, bez toho, že by škodilo látke alebo rukám, lebo na koľko intenzívna je jeho čistiaca sila, na toľko vlúdny je jeho vplyv.

Opätne radia všetkým, čo trpia na lámku, pákostnicu, lúpanie, klanie, bolenie hlavy, zubov, nervov, klanie v boku, influenzu, slabosti a trasenie, aby sa liečili *Fellerovým Elza-Fluidom*. — Zarovnak podivným výsledkom upotrebit môžu *Fellerov Elza-Fluid* pri ranách popálením zapríčinených, pri horúčkach a slabost zraku. — Tucat na prábu franko 5 korún. — *Fellerové Elsa-pilulky* proti boľeniu žalúdka, napínaniu k dáveníu tvrdej stolici prevyšujú všetko očakávanie. Šesť škatuliek franko 4 koruny. Pôvodné dostať len u V. Eugena Feller lekárnik Štubica. Kostolná ulica číslo 18. (Záhrebská stol.)

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 11. decembra.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tiská K 27.60—28.65, stolnobelohradská K 27.45—20.55, peštianska K 27.55—28.55, banátska K 27.60—28.55. — *Raž*: prvotriedna K 19.20—19.40, druhotriedna K 19.00 do 19.40. — *Jačmeň*: prvotriedny K 14.40—14.50, druhotriedny K 14.10—14.50. — *Proso*: K 18.20 do 20.00. — *Ovos*: prvotriedny K 15.70—16.00, druhotriedny K 15.00—15.40. — *Kukurica*: K 14.60—14.70 *Repica*: K 26.25—27.30.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	22.00	21.60	21.20	20.80	20.40	19.90	18.90
		č.	7	7½	8		
		K	17.00	15.00	7.60		

Za 50 kilogramov i s vrecom.

Drobné otruby: K 5.60, hrubé K 6.00.

Strova: fazuľa obyčajná biela K 23.00—24.00 fazuľa strakavá K 16.00—17.00. — *Hrach*: nelúpaný, čistý K 31.00—33.00, lúpaný K 45.00—54.00. — *Šošovica*: čistá K 25.00—35.00. — *Konopné semä*: K 20.00 do 22.00. — *Mak*: K 57.00—58.00. — *Rasca* (kmin): Kor. 107.00—108.—. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 174.00—175.00, vidiecka K 000.00—000.00.

Slanina: mestská 4-kusová K 136.00—137.00, 3-kusová K 148.00—149.00. vidiecka K ———— za 100 kilogr.

Datelinové semä: Červená datelina K 158.00 170.00, lucerna jasnozrná K ———— za 100 kg.

Lekvár: srbský K 44—00, bosenský K 54.00—56.00 po 50 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 22.50—23.00, srbské (100 kusové) K 22.50—23.00 po 50 kilogramoch.

Spiritus: Rafinovaný odanový vo veľkom 178.00 do 179.50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 50.00—51.00.

Topolčán rodák!

A dobrí ľudák!

ŠTEFAN LEPEY

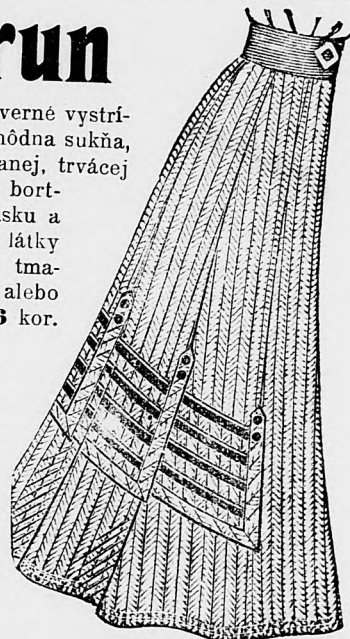
otvoril nový katolícky sklep
vo veľkých Topolčanoch
V KORUNOVEJ-ULICI.

DRŽI VŽDY DOBRÝ
A ČERSTVÝ TOVAR

Preto ho nie len v Topolčanoch chvália ale
aj gazdinky z okolitých dedín sa k nemu sypu.

5 korun

tomuto vyobrazeniu verné vystrihnutá a vyhotovená módna sukňa, zo solídnej štrátkovanej, trvacej brnenskej látky, s bortiňami hodobného lasku a s ozdobou z vlastnej látky 5 korun Zo sivého, tmavosvetlého, zeleného alebo čierneho pol súkna 6 kor. Pri objednaní prosíme udať fasón, barvu látky, rozmer šľusa a kľbov, dĺžku sukne, na základe tohoto udania každá sukňa vyhotoví sa verne a svedonite.

Dopisovanie v
každej reči.

Zur Schossenfabrik

Wien, XVI. Neulerchenfelderstrasse 2.

Zdarma

a franko dostane každý môj hlavný cenník s viacej ako 3000 vyobrazeniami každého druhu potrebných článkov a tovaru k darovaniu. Na žiadosť posielam ho hneď

c. a kr. dvorný zásielca

Hanns Konrad
Brüx č. 1914. (Čechy).

Do Árendy Kréma!

V obci Berekfalu (Olešna), v doline Potočky (Trenčianska stolica, okres Čáčanský) počnúc od 1. Januára roku 1910. sa dá na 6 rokov do árendy kréma, všetky budoviská, roe a pasieny v — slovom všetok nepahuteľný majetok maloletých nápodn kov po neohom Pavlovi Cvineck. Kto chce to prenajať, nech si to obozrie a summu árendy oznámi u nižepodpísaného, kde aj vo všetkom obdrží zdarma vysvetlenie Jan Cvineck farár veľodivinský a útor maloletých.

Peniaze

usporí každý, kto má potrebu rozličných os zných predmetov a príležitostných darov každého druhu žiada si môj hlavný cenník s viacej ako 3000 vyobrazeniami ktorý každému pošle sa franko a zdarma a v ktorom každý všetko nájde čo potrebuje

c. a k. dvorný zásielca

Hanns Konrad
Brüx č. 1913. (Čechy).

Oznamy prijíma
administracia

„Krest'an“

■ ■ Budapest, ■ ■

Szentkirályi-u. 28.

Mhla, mrazy, zima vetry

najväčší nepriateli sú ľudského zdravia,
Najviacej chorôb a nedúh
pričinou je prechladnutie

Kolko ľudí trápia hrozné bolesti a nevedia sa oslobodiť bolenia drieku, pichania, klania v boku a lúpania hlavy a nervov.

Týchto bolasti ale človek veľmi ľahko sa zprostití môže. **Nech si len spoľahlivý, vyprbovaný dobrý domáci prostriedok zaopatri.**

Medzi všetkými prostriedkami bezpochybné jedinky uspešne účinkujúci a k odporúčaniu

opravdový domáci prostriedok

je Brázay Menthollich,

ktorý je bratom svetochybného Brázay slanovinového liehu.

Aby o dobrom a užitočnom účinkovaní Brázay Menthollichu presvedčiť sa mohol každý chudobný človek cenu jednej fľašky na príjmu v

40 halieroch

ustálila firma Kolomana Bráza.

Brázay Menthollich k dostaniu je v každom obchode kupeckom, keby ale dakde v dedine alebo na pustatine k dostaniu nebol, treba napísať dopisničku

pánu Kolomanovi Brázaymu

Budapest, József-körut 37-39.

č. a on poštou hneď odošle

6 fľašiek za 2 kor. 40 halierov.

Kupujte len Brázay Menthollich a varujte sa každej inej padelaniny.

Vážny oznam pre majiteľov koní!

Aby uhorskí hospodári všeliakými figlami rozšíreným odporúčaniam na lep nesadli a svoje peniaze nevyhadzovali za pokrovce, ktoré nevideli a ktoré vo všeliakých českých fabrikách shotovujú z kalmuku a barchetu. odhodlali sme sa, že zvláštnej trvavnosti, celkom hrubé, ako bunda teplé, uhorského dôrobu pokrovce do obchodu zavedeme, ktoré sdpovedajú všetkým nárokom objednávateľov.

Výhodné ceny pre poľných hospodárov:

Veľký a široký pokrovec na kone cena 3 zlaté.

Najväčšej a najlepšej jakosti cena 3 zl. 50 kr.

Už dva predmety na príjmu objednané zasielame franko na každú železničnú a poštovú stanicu.

Ku objednaným pokrovcom možno pripojiť «Rapide» nožnice na strihanie lichvy s náhradným nožom cena 1 zl. 60 kr. Pôvodné «Pegoet Freres» francúzske nožnice na strihanie koní zl. 2.20.

Výlučná adresa objednania:

SOHR, rozposielajúca osada uhorských pokrovčov na kone SOMOGYSZILL.

Za dobrotu a povodnosť tovaru záruka.
Za nezodpovedné dáme zpiatky peniaze.

ZLE SA CÍTITE?

Pravda že vás trápia žalúdok, nemôže tráviť, zle vyzeráte, bolí vás hlava, nemáte chuti k jedeniu, trpíte na zvrátenie a kyslé grganie, trápia vás krče a ste sduť. Tak je to, bo nemáte pomadnej stolice, z toho povstáva potom zlatá žila. Keď ale trpíte na akekoľvek neduhy žalúdka, potrebujete hneď **Órkény Cascaradin-tablet y** a hneď vám bude pomôženo. Škatula na príjmu 60 hal., pol škatula 1 K 20 hal., celá škatula 2 K 20 hal.

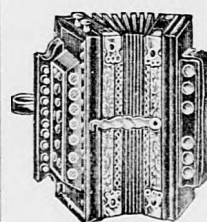
K dostaniu s poštovou dobičkou jedine v

Apoštol lekárni, Budapest, VIII. okres, József-körut 64. číslo. Sklad 76.

Dobré harmoniky K 4.80

Žiadne trovy za clo. Velpredaj 50.000 kusov. Žiadne riziko.

Zámena povolená alebo návrat peňazi.

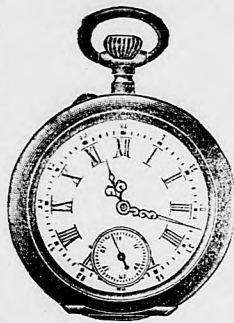

Číslo 300³/₄ 10 tástiek, 2 registre 28 hlasov, veľkosť 24x12 cm. K 4.80
Číslo 45¹/₄ 10 tástiek 1 registre 28 hlasov, veľkosť 30x15 cm. K 5.20
Číslo 65³/₄ 10 tástiek 2 registre 28 hlasov, veľkosť 30x15 cm. K 5.40
Číslo 305³/₄ 10 tástiek 2 registre 50 hlasov, veľkosť 24x12 cm. K 6.20
Číslo 663¹/₄ 10 tástiek 2 registre 50 hlasov, veľkosť 31x15 cm. K 8.—
Školka k samončeniu na teže harmonike zdarma.
Zasieľa s poštovou dobičkou c. a k. úverný zasieľca

HANNS KONRAD, Vývozný dom hudelných nástrojov
Brüx číslo 1906. (Čechy).

Hlavný cenník s 0003 vyobrazeniami na žiadosť posieľa sa každému franco a zdarma.

Zázrak priemysl'u!

Len 3 kor. 40 hal.

nikkel anker rem. hodinky system Roskopf s olovenou zátvorkou, peknou retazkou pevným cez 36 hodín idúci anker stroj, s pekými ručkami a ukazovateľom sekúnd, košujú len 3 kor. 40 hal. 14 kar. ziatý prsten s opravdovým diamantom len 5 korún.

Vdova Maria Holczer
Krakov 103. St.-Gertrudg. 29.

Obrázkový cenník s viac ako 1000 vyobrazením hodín, zlatého a strieborného tovaru na žiadosť zdarma a franco.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacne perie na posteľ!

1 kg. sivé drápané 2 K, ležbi 2 K 40 h.; polbiele 2 K 80 h. biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ak snah biele, drápané 6 K 40 h. 8 K.; 1 kg. paperie, sivé 6 K 7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-fajnejšie paperie z prs 12 K. — Pri oblednaní 5 kg. franco. —

Hotové posteľe z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 116 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 58 cm široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim perím 16 K. polpapie 20 K.; paperie 24 K.; jednotlivé periny 10 K., 12 K. 14 K., 16 K.; podhlavky 3 K., 3 K 50 h., 4 K. Vývoz s postovor dobierkou od 12 K počnúc franco. Výmena alebo návrat dovolené Za nezodpovedné návrat peňazi. S. Benisch v Deschenitz číslo 826. Böhmerwald. Cenníky franco zdarma.

ZDARMA

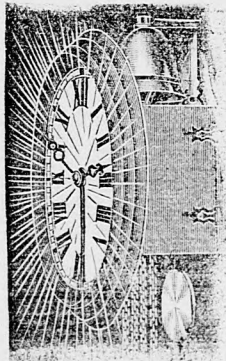
na ukážku zasielam vzorky každému, kto o ne píše a síce barchetu, flanelu, kanafasu, sefiru

plátna všetkých šatových látok (štof) zimných i letných atď. všetko stále borene najnovšej módy a z dobrého materialu, zasiela sa poštovou dobierkou a nezodpovedný tovar prijme zpiatky česká kresťanská firma

JOSEF DAX

vlastná výroba rukodilného tovaru v Bystrici n/Metují (Čechy) 6 kusov plátenných presteradiel 150 cm. šír. 225 cm. dlhe obrubené 16 K 80 h. Objednávky vyše 20 K franco.

Budiček hodiny s vežovým zvonom

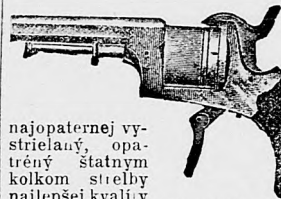
Číslo 4434. Ia. kvalita s 30 hodinovou chodbou, s bijúcim strojom celých a polhodín, budiček s hlasitým zvonom hladko polirovaný, okruhitý rám 30 cm. priemeru, číselník pod sklom, komplet s 3 zlato-bronzovanými fažistami, zárukou 3 rokov na písme len K 6.60. Číslo 443-1/2 s číselníkom v noci osvieteným K 7.20. Risko vytvorené. Výmena povolená. Vratenie peňazi. Rosposiela sa poštovou dobierkou alebo pri poprednom zaslaní peňazi

Prvá fabrika hodín

HANNS KONRAD c. k. a. dvorný zásielca
Brüx č. 1903. (Čechy.)

Velký bohato ilustrovaný cenník s viac ako 3000 vyobrazeniami zasiela sa každému na žiadosť zdarma a franco.

Revolver

najopaternej vy-strielaný, opatrený štatným kolkom stielby najlepšej kvality a najkrajš ho vyhotovenia so zárukou za bezchybné funkcionovanie, zasiela c. a k. dvorný zásielca

HANNS KONRAD
Brüx, 1907. (Čechy.)

Revolver K 5.—, 6.50, 7.50, 8.50. Hlavný cenník 3000 vyobrazeniami na žiadosť franco a zdarma Z sielka s poštovou dobierkou. Žiadne riziko. Výmena povolená alebo návrat peňazi.

Zdarma a franco

posielam každému mój veľký bohato ilustrovaný hlavný cenník s viac ako 3000 vyobrazeniami solidných, dobrých a lacných hudbných strojov každého druhu

C. a kral dvorný zásielca

Hanns Konrad
vývozný dom hudobného tovaru
Brüx, číslo 1905.

Husle pre žiakov už za K 4.80, 5.50, 6.—, 6.80. Sliáčky po K —.80, 1.—, 1.40, 1.80.

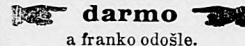
Žiadne riziko. Výmena dovolená alebo vrátenie peňazi.

Viac ako 3000

vyobrazenia

potrebných článkov

a príležitostných darov každého druhu obsahuje mój najnovší hlavný cenník, ktorý každému hneď

darom

a franco odošle.

C. a k. dvorný zásielca

Hanns Konrad
Brüx číslo 1912. (Čechy.)

Vianočných kariet

V najfajnejšom umeleckom vyhotovení v najrozličnejších muštrach.

6 kusov mat čierne	K —.50
25 " " " "	" 1.70
6 " " malované	" .70
25 " " " "	" 2.30
6 " najfajn. čierne	" .60
25 " " " "	" 2.—
6 " " malované	" .85
25 " " " "	" 2.70

Odpredáváčov prosíme žiadať si osobné offerty. Zasielanie stáva sa franco pri poprednom doposlaní peňazi skrze c. a k. dvorného zásielca

HANNS KONRAD
Brüx č. 1909. (Čechy.)

Hlavný cenník s viac ako 3000 vyobrazeniami zdarma a franco.

Upozornenie!

Schicht mydlo je pôvodné jedine s menom

Schicht.

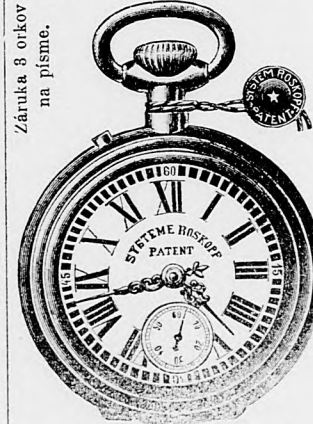
a s ochrannou známkou jeleňa.

5 korún!

Košťuju moje povodné švajcarské Roskopf systému patent anker remontoir hodinky s

Záruka 3 rokov na písme.

massívnym, solidným anti-magnetickým anker strojom s echt emailovaným číselníkom (nie zpapieru) s opravdovým echt niklovým zátvorkom nad strojom so šarnírovanými večkami s chodbou 36 hodín (teda nie hodiny čo 12 len hodín idu) s ozdobenými a pozlattenými ručičkami presne vegulovan so zárukou 3 rokov jeden kus 5.— K, 3 kusy 14.— K, echt striebornom zátvorku be ručičiek sekund 11.— K 3 kusov 31 korún, s ručičkami sekund K 13.—50, 3 kusy K 38.—.

Najbohatší výber všetkých druhov hodínok v mojom hlavnom cenníku. Žiadne riziko! Výmena povolená a návrat peňazi. — Zasiela sa poštovou dobierkou alebo pre predbežnom zaslaní peňazi prvá dielňa hodín

HANNS KONRAD c. a k. dvorný zásielca
Brüx č. 1902. (Čechy.)

Hlavný cenník s viac ako 3000 vyobrazeniami na žiadosť zdarma a franco.